

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.138/2014/7.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. június 4. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette és más bűncselekmény miatt ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2013. december 11. napján kihirdetett 2.B.307/2013/14. számú ítéletét helybenhagyja.

Indokolás:

A törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével rendőr zls. vádlottat az ellene 2 rendbeli hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette (1978. évi IV. törvény 226. § (1) bekezdés) és 1 rendbeli könnyű testi sértés vétsége (1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette. Az eljárásban felmerült bűnügyi költségről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A törvényszék ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére felmentése miatt, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása érdekében fellebbezett.

A vádlott és védője a felmentés jogcímének megváltoztatása végett, bűncselekmény hiányában történő felmentés céljából terjesztettek elő jogorvoslatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.61/2014/2-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn, az ítélet hatályon kívül helyezése mellett új eljárásra utasítására irányulóan elsősorban eljárási szabálysértésekből eredő megalapozatlansági okokra hivatkozással.

A vádlott és járőrtársa, r.törm. hivatalos személy elleni erőszakra utaló magatartásként értékelte a feléjük közeledő közmunkás csoport fellépését. Vallomásukra tekintettel legalább azon személyek vonatkozásában helye lett volna a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontja szerinti mentességi jogra történő figyelmeztetésnek, akiknek közvetlen erőszakkal fenyegető fellépést tulajdonítottak. A tárgyaláson azonban egyetlen tanú sem részesült a relatív mentességi jogra történő figyelmeztetésben. Emiatt álláspontja szerint tárgyaláson előadott tanúvallomása a Be. 84. §-a alapján nem vehető figyelembe. E tanúk vallomása oly szoros egységet alkot a vádlott magatartásával, hogy önvád hiányában sincs törvényes lehetősége vallomásuk törvényes bizonyítékkénti értékelésére (BH.2006/317.). Mivel e tanúk jelenléte a vádlott által fogatosított intézkedéstől, valamint a terhére rótt

erőszakos cselekménytől elválaszthatatlan, a Be. 78. § (4) bekezdés rendelkezésére tekintettel a bizonyítékok köréből történő kirekesztésük indokolt, és így a törvényszék által megállapított tényállás felderítetlen. Ugyan ezen okból nem vehető figyelembe bizonyítékként, és ezáltal a tényállás felderítetlenségét okozza r.törm. tárgyalási tanúvallomása.

Az ítéleti tényállás szerint a szerszámot birtokló sértett vádlott intézkedését akadályozta, ezért őt a vádlott kis erővel magától eltaszította. Az ítélet indokolásában a bíróság a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011.(IX.22) BM rendelet 40. § (2) bekezdésének rendelkezését is felhívta. E körülményekre tekintettel a főügyészség álláspontja szerint a lőfegyver használat előkészületének érdekében kifejtett magatartás olyan lényeges tény, amelyet r.törm.-nek az intézkedéséről készített jelentéseiben, valamint a nyomozati és tárgyalási tanúvallomásaiban említene kellett volna. Minthogy ezt elmulasztotta, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette, valamint a büntetőügyben elkövetett hamis tanúzás büntette megállapításának lehetősége okán e személyt különösképpen megillette volna a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában rögzített mentességi jog. Mivel a törvényszék az erre történő figyelmeztetést elmulasztotta e tanú tárgyalási vallomás a Be. 78. § (4) bekezdésének rendelkezésére tekintettel nem vehető figyelembe.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket a Be. 363. § (2) bekezdésének b) pontja alapján tárgyaláson bírálta el.

A másodfokú tárgyaláson az ügyész perbeszédében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A védő a felmentés jogcímének megváltoztatását és az első fokú ítélet helybenhagyását kérte.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. Ennek során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást nagyrészt a perrendi szabályok szerint folytatta le. Nem vétett sem feltétlen (Be. 373. § (1) - (3) bekezdés) sem olyan súlyú relatív eljárási hibát (Be. 375. § (1) bekezdés), mely az érdemi felülbírálatot kizárná. Részben eltért azonban a perjogi normáktól azzal, hogy r. tanút nem figyelmeztette a Be. 82. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti mentességi jogára. Egyetértett ugyanis az ítélet tábla a fellebbezési főügyészség álláspontjával a tekintetben, hogy e tanú elmulasztotta a lőfegyver használat előkészületének érdekében kifejtett magatartásának jelentésben való rögzítését, illetve a nyomozási és tárgyalási tanúvallomásában való említését, és ezáltal a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette, illetve a büntetőügyben elkövetett hamis tanúzás büntette megállapíthatóságának lehetősége miatt megillette volna a vallomás megtagadásának joga. Mivel a törvényszék elmulasztotta ezt a figyelmeztetést, a tanú tárgyalási vallomása a Be. 78. § (4) bekezdésének rendelkezésére tekintettel nem vehető figyelembe. Ez viszont azt eredményezte, hogy a tényállás nem volt kellően felderítve és így a Be. 351. § (2) bekezdésének a) pontja alapján megalapozatlan.

E megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében az ítéltábla a másodfokú nyilvános tárgyaláson bizonyítást vett fel, és a büntető eljárási törvényben előírt figyelmeztetések után tanúként ismételtén kihallgatta.

tanú az eljárás során tett vallomásait a másodfokú tárgyaláson, a törvényes figyelmeztetéseket követően is fenntartotta. Elmondta, hogy a fegyver elővételt megelőző intézkedésnek szánta, mivel észlelte, hogy a közmunkások csoportja feléjük tart, és arra számított a magatartásukból, hogy komolyabb intézkedésre is sor kerülhet. A fegyvert tűzkész állapotba helyezte, azonban bebiztosította, és visszahelyezte a tokba, azt senkire rá nem fogta. Azt valószínűnek találta, hogy ha látták ezt az előkészítő cselekedetét, akkor annak visszatartó ereje lehetett. A jelentésben azért nem rögzítette a kényszerítő intézkedés megtételét, mert annak alkalmazására nem kerül sor, csak előkészítette a fegyvert e célból. Elmondta, hogy annyira felindult állapotba került, hogy reszketett, nevezhető ez félelemnek, vagy felindultságnak is. Elmondta, hogy a közmunkások csoportjából több személlyel szemben többször intézkedett ő is és Balogh Péter vádlott is, főleg falopás, illetve gázolaj lopás ügyében. Elmondta azt is, hogy korábban volt olyan, hogy két körzeti megbízottal szemben felléptek hasonló jelleggel, amikor egy embert elő akartak állítani és akkor a rendőröknek sérülései is keletkeztek. Elmondta, hogy egy fagyos hókupacra esett, nem frissen lapátolt és felhalmozott hókupac volt, régebből ott maradt. Mínusz fokok voltak, és így kemény volt a hókupac. Azzal kapcsolatban, hogy miért vádolhatták őket a sértettek, illetve a csoport más tagja, azt mondta el, hogy nagyon sok intézkedést tettek velük szemben körzeti megbízottként, illetve rendőrként. Később ráébredhettek, hogy helytelenül cselekedtek, amikor felléptek az intézkedő rendőrökkel szemben, és ezt a magatartásukat próbálhatták meg védeni. Elmondta, hogy a jelentésben azért nem írták, hogy hivatalos személy elleni erőszak büntetnének gyanúja állapítható meg, mert az előjárójuk meglátása szerint bűncselekmény nem valósult meg. Szabálysértés miatt tettek feljelentést és a testvérekkel szemben. Elmondta, hogy a tonfát a szolgálati gépkocsiból kivette, és azt az övében rendszeresített tartóra fűzte fel.

vádlott egyetértett a tanú által elmondottakkal. A szembesítés során lehetségesnek tartotta, hogy elővette a gépkocsiból, és az övére fűzte a tonfát. E kérdésben a vádlott és a tanú közötti szembesítés eredményre vezetett, a felderítetlenségben megnyilvánuló megalapozatlanság ezáltal is kiküszöbölhetővé vált.

Nem értett egyet ugyanakkor az ítéltábla a fellebbviteli főügyességgel abban, hogy tárgyaláson előadott tanúvallomása sem vehető figyelembe a mentességi jogra való kioktatás hiányában. Az megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság nem oktatta ki e tanúkat a Be. 82. § (1) bekezdésének b) pontja alapján, hogy megtagadhatják a tanúvallomást, amennyiben önmagukat vagy hozzátartozójukat bűncselekmény elkövetésével vádolnák. Ez a figyelmeztetés azért lett volna célszerű, mert a vádlott és olyan tartalmú vallomásokat terjesztettek elő, mely szerint e tanúk a rendőrök intézkedésének akadályozása végett velük szemben fenyegetően, támadóan léptek fel, és ezáltal hivatalos személy elleni erőszak büntetettét valósították meg.

Valóan fennálló mentességi ok esetén a mentességi kioktatás elmaradása a Be. 82. § (2) bekezdés értelmében valóban kizárja a bizonyíték értékelését. Jelen esetben azonban megállapítható, hogy az érintett tanúk önmagukat vagy hozzátartozójukat bűncselekmény

elkövetésével nem vádolták. Ilyen esetben lényegében ténylegesen mentességi ok sem keletkezik, ezért a figyelmeztetés elmaradása nem vezethet a bizonyíték kirekesztéséhez. E körben utal az ítélet tábla a BH2005.386. számú döntésben foglaltakra is. A bírói gyakorlat ismeri a vallomás tartalmi megoszthatóságát is, miszerint a vallomás abban a részben nem használható csak fel bizonyítékként a kioktatás elmaradásakor, ahol ténylegesen önvádolás történt, egyéb részeken azonban a felhasználásnak nincs törvényi akadálya. Jelen esetben azonban még a vallomás tartalmi megoszthatóságának szükségessége sem merült fel az önvádolás hiánya miatt.

A főügyészség megítélése szerint a törvényszék a bizonyítékokat egyoldalúan értékelte, és így indokolási kötelezettségének sem tett maradéktalanul eleget. A törvényszék ugyanis azt állapította meg indokolásában, hogy „bántalmazására vonatkozó tanúvallomások lényegében csupán egy tény vonatkozásában egyeznek meg, egy esetben megrúgta”. A főügyészség azonban kifejtette, hogy tíz szemtanú alapvetően ugyanazt a vádlotti támadást észlelte, amelynek részleteit egyformán felidézni a rendőri erőszak váratlanságára is tekintettel nyilván nem lehettek képesek. A vád tárgyává tett cselekmény megítélése szempontjából a jogszerűtlen rendőri erőszak ténye, nem pedig alkalmazásának valamennyi részlete releváns.

A vádlotti bűnösség értékelése körében alapvető jelentősége van annak, hogy törvényes intézkedés keretében alkalmazott-e fizikai erőszakot a közmunkásokkal szemben vagy közvetlen támadással fenyegetőnek vélt szituáció téves értelmezése - azaz ténybeli tévedés - okán vagy pedig ilyen erőszakos fellépés megelőzése, netán az intézkedés akadályozásának megtorlása céljából fejtett ki erőszakot az érintett személyekkel szemben. Idézi a fellebbviteli főügyészség egyrészt r.törm. nyomozati és tárgyalási vallomásában előadottakat mely szerint „utána futott után” (4. tárgyalási jegyzőkönyv 45. oldal).

Ezzel a megjegyzéssel kapcsolatban az ítélet tábla a következőkre mutat rá. A nyomozási iratok 85. oldalán található vallomásának alulról 3. bekezdésének elétárására a tanács elnökének kérdésére nyilatkozta tanú azt, hogy „utána futott után”. A fellebbviteli főügyészség egy részletet ragadott ki a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített, és a tanú által fenntartott nyomozási vallomás tartalmából, melyek együtt értékelendők. tanú nyomozási vallomásában a 85. oldalon az utolsó bekezdésben a következő szerepel „Kérdésre elmondom, hogy a fejét nem ütötte be, őt a kollegám a két vállánál tenyérrel lökte meg, ő pedig felállt a földről, majd elszaladt a lapátot hátrahagyva. Ekkor futásnak eredt, ő is eldobta a nála levő botot és a testvére után futott. A kollegám után akart futni de pár lépés után megállt, visszatért.”. Ezt a vallomását tartotta fenn a tanú a tárgyaláson. Ebből pedig megállapítható, hogy a tanú vallomásából nem vonható le az a következtetés, amire a fellebbviteli főügyészség kíván utalni, miszerint a vádlott teremtette meg sértettel a közvetlen testközeli helyzetet a bántalmazás előtt, azaz, hogy ő ment oda hozzá, vagy futott utána. Az idézettek egyértelműen arra utalnak, hogy már a sértett ellökését követően, amikor a sértett felállt és elfutott, akkor futott utána a vádlott, azonban üldözésével önként felhagyva pár lépés után megállt és visszatért a szolgálati gépkocsihoz.

Ugyanezen tényre, azaz, hogy a vádlott ment oda a sértetthez, hívta fel a fellebbviteli főügyészség tanúvallomását. E tanú nyomozási vallomása szerint, melyet a tanács elnöke

elé tárt a tárgyalás során, a rendőrök felé haladó közmunkások csoportja nem hallgatott a rendőrök felszólítására, hogy maradjanak távol, ezért amíg folytatta az intézkedést, addig „odament ezekhez a személyekhez, hogy elküldje őket”. „Mivel ezek a személyek nem hallgattak a rendőrökre, egyikükhöz odament, és szemből talán alkarjával, de meglökte, és ez a személy ettől el is esett, ...”. Ezt az utóbb idézett részt tárta a tanú elé a tanács elnöke a tárgyaláson amire nem egyértelmű, hogy fenntartotta-e azt, ugyanis úgy nyilatkozott, hogy „Megtartotta, hogy ne menjen közelebb ez így igaz. Én nem láttam olyat, hogy valakit megrúgott volna, én nem láttam sem fegyvert, sem tonfát.”. A tárgyaláson nem is arra tett vallomást a tanú, hogy a vádlott ment oda a sértetthez vagy pedig a sértett teremtette meg a közvetlen testközei helyzetet.

Arra helytállóan mutatott rá a fellebbviteli főügyészség, hogy a törvényszék nem értékelte Koi Bálintnak ezt a vallomását. Vallomását egyetlen egyszer említi az ítélet 5. oldalának 5. bekezdésében annyiban, hogy „A vádlott és járőrtársa arra törekedett, hogy a közmunkásokat távol tartsa az intézkedés helyszínétől, felszólította őket, hogy ne menjenek közel”.

tanúvallomásával kapcsolatosan megállapítható, hogy e tanú is azt állította, hogy a vádlott meglökte az egyik személyt, aki elesett, azt azonban nem látta, hogy bárkit is megrúgott volna, de sem fegyver, sem tonfa használatát nem észlelte.

A fellebbviteli főügyészség rámutatott, hogy a vádirat szerint a vádlott tonfával hátulról megütötte. A vádlott és e tanú szembesítésére a tárgyaláson nem került sor, mint ahogy a nyomozás során foganatosított szembesítésről készült jegyzőkönyv ismertetésére sem. Különös jelentősége lett volna a vádlottnak a tonfa birtoklása tekintetében önellenmondó - járőrtársával is ellentétes vallomásainak felidézésének is.

Ezzel kapcsolatosan a vádlott gyanúsítottkénti vallomásában (nyomiratok 183. oldal) azt mondta, hogy az autóban tartott tonfáját nem vette ki, és azt nem alkalmazta. A bírósági tárgyaláson is azt állította (4. számú jegyzőkönyv 4. oldal utolsó bekezdés), hogy „Tonfát én nem vettem elő, szemben lökdösődés nem volt a tonfával.”.

tanú a nyomozási vallomásában (nyomiratok 129. oldal) elmondta, hogy a vádlott kezében látott egy „botot” amelyet az alkarjához szorított, és a jobb kezében tartott és azzal hadonászott is, de ő azt nem érezte, hogy azzal meg is ütötte volna őt.

Lényegében ezt tartotta fenn a tárgyaláson is (4. jegyzőkönyv 22. oldal). Ekkor azt adta elő, hogy elővett valamit, de nem tudta, hogy annak mi a neve. Viszont azt mondta, hogy akkor vette elő a vádlott azt a „valamit”, amikor ő, azaz tanú megfordult.

tanú nyomozás során tett vallomásában (nyomozási iratok 86. oldal) elmondta, hogy miután beültették az autóba, vádlott kivette a saját tonfáját az autóból. A tárgyalási vallomás (4. jegyzőkönyv 45. oldal) szerint a vádlott vett elő tonfát, amelyet az övére fűzött. A gépkocsiból vette ki azt, amikor már a gépkocsiban ült. A nyomozás során foganatosítottak szembesítést és a vádlott között, azonban a tonfára ez nem terjedt ki. A tárgyaláson sem és a vádlott, sem pedig a vádlott közötti szembesítésre nem került sor.

tanú a nyomozás során nem tért ki a tonfára, a tárgyaláson (4. jegyzőkönyv 8. oldal utolsó bekezdés) azt mondta, hogy nem látott a vádlottnál tonfát.

nyomozási vallomásában (nyomiratok 66. oldal) azt mondta, hogy a vádlott a jobb kezében lévő tonfával lökte meg a hátánál. A tárgyaláson az ügyész kérdésére (4. jegyzőkönyv 13. oldal utolsó bekezdés) azt válaszolta, hogy volt a vádlottnál tonfa.

nyomozási vallomásában (123. oldal) elmondta, hogy volt a vádlottnál tonfa. A tárgyalási vallomásában (4. jegyzőkönyv 20. oldal) már azt állította, hogy kézzel ellökte, tonfa és gumibot nem volt nála. Utána azt mondta, hogy ő nem látott tonfát. Valószínű, hogy ezt követően elétárta a nyomozási vallomását a tanács elnöke, vagy arra vonatkozóan kérdezett a tanács elnöke, bár ez nem szerepel a jegyzőkönyvben, de minden esetre ezt követően a tanú mondta, hogy nem tudja már, hogy mit mondott akkor, mert régen történt.

tanú a nyomozás során nem tett említést tonfáról, tárgyalási vallomásában (4. jegyzőkönyv 26. oldal) azt mondta, hogy ő nem látott tonfát a rendőr kezében.

A fentebb már írtaknak megfelelően a másodfokú tárgyaláson tanú vallomása, valamint a tanú és a vádlott szembesítése által megnyugtatóan tisztázódott a tényállás a tekintetben, hogy vádlott a tonfát valóban kivette a szolgálati gépkocsiból, és azt az övének rendszeresített tartójára helyezte, azonban az intézkedés során senkivel szemben nem alkalmazta.

Az elsőfokú bíróság egyebekben ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve - a felderítetlenség orvoslása mellett - megalapozatlansági hibáktól mentes, azaz megalapozott tényállást állapított meg, mely a Be. 351. § (1) bekezdése értelmében, a másodfokú eljárásban is irányadó volt. A tényállás akkor megalapozott, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett eseményeket megalapozatlansági hibáktól mentesen rögzíti.

Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A nem vitásan ellentétes bizonyítási anyag alapján a büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket az iratok tartalmának megfelelően rögzítette s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából valamennyi lényeges bizonyítékot megvizsgált, és azokat okszerűen, a logikai szabályai szerint mérlegelte.

Az valóban megállapítható, hogy az indokolási kötelezettségének a tényállás megállapítása vonatkozásában némileg szűkszavúan tett eleget, de az ügy eldöntése szempontjából lényeges fő kérdések tekintetében olyan indokolási hiányosság nem állapítható meg, amely az első fokú ítéletet felülbírálatra alkalmatlanná tenné. Az indokolás kiegészítésére a jelzett körben a másodfokú eljárásban is lehetőség volt.

A vádlott és rendőr tanú lényegét tekintve egybehangzó, következetes vallomásait egybevetette a sértettek és a közmunkások csoportjában jelen volt egyéb tanúk vallomásaival. Helytállóan állapította meg, hogy a vádlott és tanú következetes vallomásaival szemben az ellentétes oldalon álló tanúk vallomásai több kérdésben önmaguknak és egymásnak is ellentmondóak, sőt meglehetősen zavarosak.

Egyetértett az ítélet tábla a törvényszéknek a Dr. orvos vallomása és a Dr. orvos szakértő által adott szakvélemény értékelése kapcsán kifejtettekkel. Alapvetően a bíróságnak nincs arra lehetősége, hogy az általa kétségesnek tartott szakértői véleményt elvesse. Ebben az esetben újabb szakértői véleményt kell beszerezni a Be. 111. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően. Okszerűen indokolta meg a szakértői véleményben írtak elvetését a törvényszék azzal, hogy azt azért nem fogadja el, mert a szakvélemény kiinduló pontja helytelen volt. Sem Dr. , sem a Kórház Traumatológia Szakrendelése nem rögzített vonatkozásában látható külsérelmi nyomot vagy kívülről nem észlelhető belső sérülést.

Mindezek alapján az ítélet tábla megállapította, hogy a megalapozott tényállásból a törvényszék helytállóan vont le azt a következtetést, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok nem alkotnak olyan zárt láncolatot, amelyből kizárólag a vádiratban írtaknak megfelelő cselekményre vonható következtetés. Ennek megfelelően törvényesen mentette fel a Be. 6. § (3) bekezdésének b) pontja és a 331. § (1) bekezdése alapján a vádlottat az ellene 2 rendbeli hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás büntette és 1 rendbeli könnyű testi sértés vétsége miatt emelt vád alól.

Mindebből az is következik - tekintettel arra is, hogy a törvényszék mérlegelés alapján állapította meg a tényállást -, hogy nem vezethet eredményre a felmentés okának megváltoztatására irányuló védelmi fellebbezés, az ítélet tábla nem állapította meg Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontjában írtakat, azt, hogy a vádlott nem követte el a vádban a terhére rótt bűncselekményt.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségre vonatkozó ítéleti rendelkezés is helyes.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdése alkalmazásával helyben hagyta.

Debrecen, 2014. június 4.

Dr. Elek Balázs sk. . Gömöri Olivér sk. . Háger Tamás sk.

a tanács elnöke

a tanács tagja, előadó

a tanács tagja

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.B.307/2013/14. számú ítélete a másodfokú végzés folytán a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2014. június 4.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.